

..... Σ Η Μ Α

Ο.- 'Ακοῦτε τὴν Λαογραφικὴν ἐκπομπὴν τοῦ σταθμοῦ μας "Ποντιακὸς Ἀντίλαλος πού μεταδίδεται μὲν ἐπιμέλεια τοῦ συνεργάτη μας Στάθη Εὐσταθίου·
Κείμενο τοῦ Ιδίου.-Μουσικὴ διένθυνση "Ηρακλῆ Κοιοζίδη.'

..... τὸ σῆμα σβύνετ

Σήμερα, ἀγαπητοῖς φίροαταί, θά σᾶς μιλήσουμε γιατί ἔνα εἶδος Ποντιακῶν τραγουδιῶν, πού τὸ ίδριο χαρακτηριστικό τους εἶναι ή ἐπανάληψη ἐνός ρεφράν. Τὸ ρεφράν αὐτό μπορεῖ νά εἶναι δίστιχο, τρίστιχο καὶ σπάνια τετράστιχο. Τὸ υόημα τοῦ ρεφράν ουριαρχεῖ πάντα στὸ γενικό περιεχόμενο τοῦ τραγουδιού. "Έχουμε λοιπόν τρία ή τέσσερα, ἀιδημή καὶ περισσότερα πολλές φορές, δίστιχα, πού δλα μαζί, μιά πού έχουν ἔνα κεντρικό υόημα, συνοδευόμενα ἀπό τὸ ρεφράν, ἐκφράζουν ἔνα παράπονο, μιλοῦν γιατί μιά ἀγάπη ιτλ.-Αύτα τὰ τραγούδια δέν διατηροῦν πάντα σταθερή τὴν συγκρότηση τῶν δίστιχων, πού τὰ ἀποτελοῦν. Εἰεῖνο πού παραμένει σταθερό εἶναι τὸ ρεφράν. Αύτό θυμίζει στοὺς τραγουδιστές τὸ κεντρικό υόημα τοῦ τραγουδιού, ἀλλά πρὸ πάντων τὸ σκοπό πάνω στὸν δικό τοῦ τραγουδηθῆ. Σᾶς παρουσιάζουμε ἔνα τέτοιο τραγούδι. Πρόκειται γιατί τὸ "κορτσόπον λέω". 'Ακοῦστε πρῶτα τὸ ρεφράν.

Τσάνουμ-τσάνουμ ἔι κορτσόπον λέω
κατήβα σό πεγαδόπον λέω
φέρω με ιρύν νερόπον λέω
μέ τὸ τσαμουρένεν τὸ τεστόπον λέω
γιατί τ' ἔμδν τὸ χατηρόπον λέω.

Οἱ στίχοι τοῦ ρεφράν δηλώνουν τὴν παράνηση τοῦ ἐρωτευμένου νέου πρὸς τὴν ιδρη τοῦ προσφέρη νερό μέ τὰ χέρια της, ιρύο νερό. 'Εδο τὸ ιρύο νερό ἀποτελεῖ ἀλληγορισμό. Ζητώντας τὸ δ νέος, ὑπονοεῖ νά τοῦ δώσῃ ή ιδρη καὶ ίάτι ἀλλο, πού θά μποροῦσε νά τοῦ σβύσῃ τὴν δλλη του δίφα, τὴν δποια δημιουργεῖ ή φλδγα τοῦ ἐρωτα. Ζητᾶ ἀσφαλῶς τὸ δροσερό φιλί της. Μέσα στὴν ἐνφραση τοῦ λαϊκοῦ ποιητῆ θαυμά ιδ. πως διαφαίνεται δ παραλητικός τόνος τοῦ ἐρωτευμένου νέου. Γι' αὐτοῖς ιατοπινοὶ ποιητές πού συμπλήρωσαν καὶ περιέβαλαν τὸ ρεφράν μ.

παραπλήσια στό υδημά του δίστιχα, φρέντισαν νά διατηρήσουν τό ιεντρικό υδημα. Άκοῦστε ἔνα από τά δίστιχα, πού πλαισιώνουν τδ' τραγούγια τό διπότο σᾶς μιλοῦμε.

"Ἄς εἶμαι ρίζα μ' ὄρφανός, ἃς μὴ ἔχω καὶ βίον
ἔσεν θά πεσλαεύω σε ἀσόν μέρη σ' οιαλλίον.

Άκοῦστε τήν ἐκτέλεση.

.....λύρα-τραγούδη

Συγκρότηση δίστιχων μέ διμοιο περίπου περιεχόμενο σ' ἔναν ώρισμένο
οικού δίχουμε πολλές φορές χωρίς τή συνοδεία ρεφραίν. Οι λαϊκοί τρα-
γουδούτες, ἀν δέν διαθέτουν ποιητικό ταλέντο μεγάλο, μποροῦν ώστόσο
νά άραδιάσουν διμοια δίστιχα, πάνω στόν ἐνθουσιασμό τους, για νά δί-
σουν ἔτοι πιθ δίστονα τόν παλμό τῆς ιαρδιᾶς τους, πού ιρύβει ιάποιο
ιατρό, ιρυφό πόνο, μά καὶ ιρυφή χαρά. Στήν περίπτωση αυτή τά δίστιχα
δίχουν ἔνα κοινό χαρακτηριστικό, πού τό διαιρίνουμε εύκολα. Μπορεῖ
λοιπόν τό πρῶτο ήμεστιχο δίχων τῶν δίστιχων νά είναι διμοιο.

Άκοῦστε μιά τέτοια σειρά δίστιχων:

"Ἐλα κάθια σά γόνατα μ' ιτ' ἃς πλέκω τά μαλλίας
εφτάγ' ἀτα πεντάφυλλα καὶ σύρ' ἀτα σ' φύλα σ'.

Τό πρῶτο ήμεστιχο πού λέμε είναι τδ: " "Ἐλα κάθια σά γόνατα μ'" ,
πού έπαναλαμβάνεται καὶ στό ἐπόμενο δίστιχο:

"Ἐλα κάθια σά γόνατα μ'; Ἐλα ἀλαλασάριαν
σεβτάς λόγια θά λέγω σε, ξάι μ' είσαι ἐντροπιάριον.

Τά υπόδοιπα δίστιχα τῆς σειρᾶς μέ τήν ἴδια πάντα ἀρχή, θά τά άκο-
σετε στή συνέχεια τοῦ τραγουδιοῦ.

.....λύρα-τραγούδη

Είναι πολύ γνωστό τό ἐπόμενο ρεφραίν:

"Ἄρ διώρα ἔσσ θεία τήν κουτσής καλά δρία
ιρωμέτηα σιύλλ' παιδία, φυγαδιάζυν' ἀτεν σ' δρύλα.

Άπό τό περιεχόμενο αύτοῦ τοῦ ρεφραίν ιαταλαβαίνουμε πώς προκειτα
για εὖθυμο τραγουδάντε. Πρέπει λοιπόν καὶ τά δίστιχα πού θά τό πλαι-
σιώσουν, νά παρουσιάζουν τόν ἴδιον εὖθυμο τόνο. Μάς μεταδίδουμε τό
οικού μέ τά δίστιχά του.

.....λύρα-τραγούδι

Μέ τό σύλο λύρα, πού θα μικρύσετε, κλείνουμε τό πρόγραμμά μας.

.....**A u p a**

" "Υας καὶ χαιρετίας σ' οὐλτο', που ἀκοῦτε μας καὶ....που
κι' ἀκοῦτε μας πά....

• • • • • Σ Η Μ Α • • • •

·Αιούσατε τη Λαογραφική μας έκπομπή μας "Ποντιακός Αντίλλας" που γράφει καθ' έπιμελεῖται δ συνεργάτης μας Στάθης Εύσταθιδης. Μουσική διεύθυνση Ηρακλή Κοκοζίδη.

..... τό σῆμα σβύνει

α). Κρήτης τον ίδιον έναν έφορον ήταν η ορόντα καθαρός
επίσκοπος Κρήτης που, Κορινθία περιγέλα
· Η Κρήτη τον ίδιον έναν έφορον ούτις ήταν ονταδός
Έβρου πάπα Κορινθίας δε, κρίνε αὐτὸν τὰ γερά-δε
τὰ κίνητα ἐπειδιόταν τον αἴσαν Δάμαντινον-
ειδατι διδάσκειν στην πόλιν του ἀπό την οικίαν

***** το αὐτὸν αἴσαν *****

πολαρκιών ορεόδολων „Ηθικού πονοκέφαλου“

πορ. Λαζαρέτος καὶ εκτίνευεται ο απλεόλεπτος ήταν στρογγυλός.

,Ακαδοίτε τῷ γαστροκόπην τοῦ εκποίητος ήταν „Πολεμακός“ γλαζερούς

***** Σ Η Ν Α *****

καὶ φνοδεῖ ήταν μέρη

„„Δέσ καὶ Χατθελαρές ο, ορυτα,“ πορ φνοδεῖ ήταν μέρη” πορ

***** γεράτες οι οικούσιες

πέτρας τοι αργού γράμμος οι φνοδαετες κυρελούτε λόγοι μεταβαθήσανται ήταν

***** γράμμα-εβαλορροή